

Wymagania edukacyjne zgodne z Programem nauczania przyrody w szkole podstawowej - Tajemnice przyrody

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
1. Przyroda i jej składniki	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dwa elementy przyrody nieożywionej • wymienia dwa elementy przyrody ożywionej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia przyroda • wymienia trzy niezbędne do życia składniki przyrody nieożywionej • podaje trzy przykłady wytworów działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy ożywionych elementów przyrody • wskazuje w najbliższym otoczeniu wytwory działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady powiązań przyrody nieożywionej z przyrodą ożywioną • klasyfikuje wskazane elementy na: ożywione składniki przyrody, nieożywione składniki przyrody oraz wytwory działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego elementu przyrody może wpłynąć na jej pozostałe elementy

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
2. Jak poznawać przyrodę?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmysły umożliwiające poznawanie otaczającego świata • podaje dwa przykłady informacji uzyskanych dzięki wybranym zmysłom • wyjaśnia, czym jest obserwacja 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na przykładach rolę poszczególnych zmysłów w poznawaniu świata • wymienia źródła informacji o przyrodzie • omawia najważniejsze zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia obserwacji i wykonywania doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje liczbę i rodzaj informacji uzyskiwanych za pomocą poszczególnych zmysłów • wymienia cechy przyrodnika • określa rolę obserwacji w poznawaniu przyrody • omawia etapy doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakim celu prowadzi się doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze • wyjaśnia różnice między eksperymentem a doświadczeniem 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie obserwacji podejmuje próbę przewidzenia niektórych sytuacji i zjawisk, np. dotyczących pogody, zachowania zwierząt • przeprowadza dowolne doświadczenie, posługując się instrukcją, zapisuje obserwacje i wyniki • wyjaśnia, dlaczego do niektórych doświadczeń należy używać dwóch zestawów doświadczalnych

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
3. Przyrządy i pomoce przyrodnika	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji w terenie • przeprowadza obserwację za pomocą lupy lub lornetki • notuje dwa/trzy spostrzeżenia dotyczące obserwowanych obiektów • wykonuje schematyczny rysunek obserwowanego obiektu • dokonuje pomiaru z wykorzystaniem taśmy mierniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje przyrząd służący do prowadzenia obserwacji do obserwowanego obiektu • wymienia propozycje przyrządów, które należy przygotować do prowadzenia obserwacji w terenie • określa charakterystyczne cechy obserwowanych obiektów • opisuje sposób użycia taśmy mierniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje miejsca dwóch/trzech obserwacji • proponuje przyrząd odpowiedni do obserwacji konkretnego obiektu • wymienia najważniejsze części mikroskopu 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje obserwację dowolnego obiektu lub organizmu w terenie • uzasadnia celowość zaplanowanej obserwacji • omawia sposób przygotowania obiektu do obserwacji mikroskopowej 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje notatkę na temat innych przyrządów służących do prowadzenia obserwacji, np. odległych obiektów lub głębin
4. Określamy kierunki geograficzne	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy głównych kierunków geograficznych wskazanych przez nauczyciela na 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy głównych kierunków geograficznych • przyporządkowuje skróty do nazw 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to jest widnokrąg • omawia budowę kompasu • samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wykorzystania w życiu umiejętności wyznaczania kierunków 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób wyznaczania kierunku północnego na podstawie

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	widnokręgu <ul style="list-style-type: none"> wyznacza – na podstawie instrukcji słownej – główne kierunki geograficzne za pomocą kompasu określa warunki wyznaczania kierunku północnego za pomocą gnomonu, czyli prostego patyka lub pręta, w słoneczny dzień 	głównych kierunków geograficznych <ul style="list-style-type: none"> określa warunki korzystania z kompasu postępując się instrukcją, wyznacza główne kierunki geograficzne za pomocą gnomonu 	wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób wyznacza się kierunki pośrednie 	geograficznych <ul style="list-style-type: none"> porównuje dokładność wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą kompasu i gnomonu wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwy kierunków pośrednich 	położenia Gwiazdy Polarnej oraz innych obiektów w otoczeniu
Podsumowanie działu 1					
Uczeń:					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1.Substancje wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w najbliższym otoczeniu przykłady ciał stałych, cieczy i gazów (B); • wskazuje w najbliższym otoczeniu po dwa przykłady ciał plastycznych, kruchych i sprężystych • podaje dwa przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych • porównuje ciała stałe z cieciami pod względem jednej właściwości, np. kształtu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia stany skupienia, w których występują substancje • podaje dwa/trzy przykłady wykorzystania właściwości ciał stałych w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega zjawisko rozszerzalności cieplnej • podaje przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych i cieczy oraz gazów 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje ciała stałe ze względu na właściwości • wyjaśnia, na czym polega kruchość, plastyczność i sprężystość • porównuje właściwości ciał stałych, cieczy i gazów • opisuje zasadę działania termometru cieczowego 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, popierając swoje stanowisko przykładami z życia, dlaczego ważna jest znajomość właściwości ciał

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
2. Woda występuje w trzech stanach skupienia	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia stany skupienia wody w przyrodzie • podaje przykłady występowania wody w różnych stanach skupienia • omawia budowę termometru • odczytuje wskazania termometru • wyjaśnia, na czym polega krzepnięcie i topnienie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasadę działania termometru przeprowadza, zgodnie z instrukcją, doświadczenia wykazujące: <ul style="list-style-type: none"> – wpływ temperatury otoczenia na parowanie wody – obecność pary wodnej w powietrzu • wyjaśnia, na czym polega parowanie i skraplanie wody 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania • formułuje wnioski na podstawie przeprowadzonych doświadczeń • przyporządkowuje stan skupienia wody do wskazań termometru 	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentuje doświadczenia według poznanego schematu • podaje znane z życia codziennego przykłady zmian stanów skupienia wody • przedstawia w formie schematu zmiany stanu skupienia wody w przyrodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany stanów skupienia wody podczas jej krążenia w przyrodzie, posługując się wykonanym przez siebie rysunkiem
3. Składniki pogody	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przynajmniej trzy składniki pogody • rozpoznaje na dowolnej ilustracji rodzaje opadów • wyjaśnia, dlaczego burze są groźne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co nazywamy pogodą • wyjaśnia pojęcia: upał, przymrozek, mróz • podaje nazwy osadów atmosferycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, z czego są zbudowane chmury • rozróżnia rodzaje osadów atmosferycznych na ilustracjach • wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne • wyjaśnia, jak powstaje wiatr 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak tworzy się nazwę wiatru • rozpoznaje na mapie rodzaje wiatrów • wykazuje związek pomiędzy porą roku a występowaniem określonego rodzaju opadów i osadów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między opadami a osadami atmosferycznymi

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
4. Obserwujemy pogodę	<ul style="list-style-type: none"> • dobiera odpowiednie przyrządy służące do pomiaru trzech składników pogody • odczytuje temperaturę powietrza z termometru cieczowego • na podstawie instrukcji buduje wiatromierz • odczytuje symbole umieszczone na mapie pogody • przedstawia stopień zachmurzenia za pomocą symboli • przedstawia rodzaj opadów za pomocą symboli 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną • omawia sposób pomiaru ilości opadów • podaje jednostki, w których wyraża się składniki pogody • buduje deszczomierz na podstawie instrukcji • prowadzi tygodniowy kalendarz pogody na podstawie obserwacji wybranych składników • określa aktualny stopień zachmurzenia nieba na podstawie obserwacji • opisuje tęczę 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyrządy służące do obserwacji meteorologicznych • dokonuje pomiaru składników pogody – prowadzi kalendarz pogody • przygotowuje możliwą prognozę pogody dla swojej miejscowości na następny dzień 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje prognozę pogody przedstawioną za pomocą znaków graficznych • określa kierunek wiatru na podstawie obserwacji 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie opisu przedstawia – w formie mapy – prognozę pogody dla Polski

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
5. „Wędrowka” Słońca po niebie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: wschód Słońca, zachód Słońca • rysuje „drogę” Słońca na niebie • podaje daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku • podaje po trzy przykłady zmian zachodzących w przyrodzie ożywionej w poszczególnych porach roku 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia pozorną wędrowkę Słońca nad widnokregiem • omawia zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia • wyjaśnia pojęcia: równonoc, przesilenie • omawia cechy pogody w poszczególnych porach roku 	<ul style="list-style-type: none"> • określa zależność między wysokością Słońca a temperaturą powietrza • określa zależność między wysokością Słońca a długością cienia • wyjaśnia pojęcie górowanie Słońca • omawia zmiany w pozornej wędrowce Słońca nad widnokregiem w poszczególnych porach roku 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany długości cienia w ciągu dnia • porównuje wysokość Słońca nad widnokregiem oraz długość cienia podczas górowania w poszczególnych porach roku 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady praktycznego wykorzystania wiadomości dotyczących zmian temperatury i długości cienia w ciągu dnia, np. wybór ubrania, pielęgnacja roślin, ustawienie budy dla psa
Podsumowanie działu 2	Uczeń:				

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1. Organizmy mają wspólne cechy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, po czym rozpoznaje się organizm (• wymienia przynajmniej trzy czynności życiowe organizmów • omawia jedną wybraną przez siebie czynność życiową organizmów • odróżnia przedstawione na ilustracji organizmy jednokomórkowe od organizmów wielokomórkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: organizm jednokomórkowy, organizm wielokomórkowy • podaje charakterystyczne cechy organizmów • wymienia czynności życiowe organizmów • rozpoznaje na ilustracji wybrane organy/narządy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych • charakteryzuje czynności życiowe organizmów • omawia cechy rozmnażania płciowego i bezpłciowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady różnych sposobów wykonywania tych samych czynności przez organizmy, np. ruch, wzrost • porównuje rozmnażanie płciowe z rozmnażaniem bezpłciowym 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia podział organizmów na pięć królestw
2. Organizmy różnią się sposobem odżywiania	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czy podany organizm jest samożywny czy cudzożywny 	<ul style="list-style-type: none"> • dzieli organizmy cudzożywny ze względu na rodzaj pokarmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: organizm samożywny, organizm 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny • określa rolę, jaką 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady organizmów cudzożywnych: mięsożernych, roślinożernych i wszystkożernych • wskazuje na ilustracji charakterystyczne cechy drapieżników • układa łańcuch pokarmowy z podanych organizmów • układa jeden łańcuch pokarmowy na podstawie analizy sieci pokarmowej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady organizmów roślinożernych • dzieli mięsożerców na drapieżniki i padlinożerców • wyjaśnia, na czym polega wszystkożerność • wyjaśnia, czym są zależności pokarmowe podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego 	<p>cudzożywny</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy roślinożerców • wymienia, podając przykłady, sposoby zdobywania pokarmu przez organizmy cudzozywne • podaje przykłady zwierząt odżywiających się szczątkami glebowymi • wymienia przedstawicieli pasożytów • wyjaśnia nazwy ogniw łańcucha pokarmowego 	<p>odgrywają w przyrodzie zwierzęta odżywiające się szczątkami glebowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo • omawia rolę destruentów w łańcuchu pokarmowym 	<p>pasożytnictwa w świecie roślin,</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt • wyjaśnia, co to jest sieć pokarmowa • uzasadnia, że zniszczenie jednego z ogniw łańcucha pokarmowego może doprowadzić do wyginięcia innych ogniw

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
3. Rośliny i zwierzęta wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia korzyści wynikające z uprawy roślin w domu i ogrodzie • podaje przykłady zwierząt hodowanych przez człowieka w domu • podaje przykład drobnego zwierzęcia żyjącego w domu • rozpoznaje trzy zwierzęta żyjące w ogrodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje trzy przykłady roślin stosowanych jako przyprawy do potraw • wyjaśnia, dlaczego decyzja o hodowli zwierzęcia powinna być dokładnie przemyślana • omawia zasady opieki nad zwierzętami • podaje przykłady dzikich zwierząt żyjących w mieście • wykonuje zielnik, w którym umieszcza pięć okazów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wybrane rośliny doniczkowe • wyjaśnia, jakie znaczenie ma znajomość wymagań życiowych uprawianych roślin • określa cel hodowania zwierząt w domu • wyjaśnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu • wskazuje źródła informacji na temat hodowanych zwierząt • wyjaśnia, dlaczego coraz więcej dzikich zwierząt przybywa do miast 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje szkodliwość zwierząt zamieszkujących nasze domy • formułuje apel do osób mających zamiar hodować zwierzę lub podarować je w prezencie 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje jedną egzotyczną roślinę (ozdobną lub przyprawową), omawiając jej wymagania życiowe • przygotowuje ciekawostki i dodatkowe informacje na temat zwierząt, np. omówienie najszybszych zwierząt
Podsumowanie działu 3					

Uczeń:

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1. Trawienie i wchłanianie pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady produktów bogatych w białka, cukry, tłuszcze, witaminy • omawia znaczenie wody dla organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia składniki pokarmowe • przyporządkowuje podane pokarmy do wskazanej grupy pokarmowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę składników pokarmowych w organizmie • wymienia produkty zawierające sole mineralne 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę witamin • omawia rolę soli mineralnych w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wybrane objawy niedoboru jednej z poznanych witamin
	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na modelu położenie poszczególnych narządów przewodu pokarmowego • wyjaśnia, dlaczego należy dokładnie żuć pokarm • uzasadnia konieczność mycia rąk przed każdym posiłkiem 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia narządy budujące przewód pokarmowy • omawia rolę układu pokarmowego • podaje zasady higieny układu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie trawienie • opisuje drogę pokarmu w organizmie • omawia, co dzieje się w organizmie po zakończeniu trawienia pokarmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę enzymów trawiennych • wskazuje narządy, w których zachodzi mechaniczne i chemiczne przekształcanie pokarmu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę narządów wspomagających trawienie

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
2. Układ krwionośny transportuje krew	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na schemacie serce i naczynia krwionośne • wymienia rodzaje naczyń krwionośnych • mierzy puls • podaje dwa przykłady zachowań korzystnie wpływających na pracę układu krążenia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę serca i naczyń krwionośnych • pokazuje na schemacie poszczególne rodzaje naczyń krwionośnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia funkcje układu krwionośnego • wyjaśnia, czym jest tętno • omawia rolę układu krwionośnego w transporcie substancji w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak należy dbać o układ krwionośny • podaje przykłady produktów żywnościowych korzystnie wpływających na pracę układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje zestaw prostych ćwiczeń poprawiających funkcjonowanie układu krwionośnego
3. Układ oddechowy zapewnia wymianę gazową	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na modelu lub planszy dydaktycznej położenie narządów budujących układ oddechowy • wymienia zasady higieny układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia narządy budujące drogi oddechowe • wyjaśnia, co dzieje się z powietrzem podczas wędrówki przez drogi oddechowe • określa rolę układu oddechowego • opisuje zmiany w wyglądzie części piersiowej tułowia podczas wdechu i wydechu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cel wymiany gazowej • omawia rolę poszczególnych narządów układu oddechowego • wyjaśnia, dlaczego drogi oddechowe są wyściełane przez komórki z rzęskami 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega współpraca układów pokarmowego, krwionośnego i oddechowego • wykonuje schematyczny rysunek ilustrujący wymianę gazową zachodzącą w płucach 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje i prezentuje doświadczenie potwierdzające obecność pary wodnej w wydychanym powietrzu

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
4. Szkielet i mięśnie umożliwiają ruch	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na sobie, modelu lub planszy elementy szkieletu wyjaśnia pojęcie stawy omawia dwie zasady higieny układu ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy budujące układ ruchu podaje nazwy i wskazuje główne elementy szkieletu wymienia trzy funkcje szkieletu wymienia zasady higieny układu ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela rodzaje połączeń kości podaje nazwy głównych stawów u człowieka wyjaśnia, w jaki sposób mięśnie są połączone ze szkieletem 	<ul style="list-style-type: none"> na modelu lub planszy wskazuje kości o różnych kształtach omawia pracę mięśni szkieletowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w okresie szkolnym należy szczególnie dbać o prawidłową postawę ciała
5. Układ nerwowy kontroluje pracę organizmu	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na planszy położenie układu nerwowego wskazuje na planszy lub modelu położenie narządów zmysłów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rolę poszczególnych narządów zmysłów omawia rolę skóry jako narządu zmysłu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na planszy małżowinę uszną, przewód słuchowy i błonę bębenkową omawia zasady 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zadania mózgu, rdzenia kręgowego i nerwów wyjaśnia, w jaki sposób układ nerwowy odbiera 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na planszy elementy budowy oka: soczewkę, siatkówkę i źrenicę

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zadania narządów smaku i powonienia • wymienia, podając przykłady, rodzaje smaków • wymienia dwa zachowania wpływające niekorzystnie na układ nerwowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady higieny oczu i uszu 	<p>higieny układu nerwowego</p>	<p>informacje z otoczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje wspólną cechę narządów węchu i smaku • wskazuje na planszy drogę informacji dźwiękowych • uzasadnia, że układ nerwowy koordynuje pracę wszystkich narządów zmysłów • na podstawie doświadczenia formułuje wniosek dotyczący zależności między zmysłem smaku a zmysłem powonienia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, korzystając z planszy, w jaki sposób powstaje obraz oglądanego obiektu
<p>6. Układ rozrodczy umożliwia wydawanie na świat potomstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na planszy położenie narządów układu rozrodczego • rozpoznaje komórki rozrodcze: męską i żeńską • wyjaśnia pojęcie zapłodnienie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia narządy tworzące żeński i męski układ rozrodczy • określa rolę układu rozrodczego • omawia zasady higieny układu rozrodczego • wskazuje na planszy miejsce 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę poszczególnych narządów układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg rozwoju nowego organizmu • wskazuje na planszy narządy układu rozrodczego męskiego i układu rozrodczego żeńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny różnic w budowie układu rozrodczego żeńskiego i męskiego

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		rozwoju nowego organizmu			
7. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zmian w organizmie świadczących o rozpoczęciu okresu dojrzewania u własnej płci • podaje dwa przykłady zmian w funkcjonowaniu skóry w okresie dojrzewania 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmiany fizyczne zachodzące w okresie dojrzewania u dziewcząt i chłopców (A); • omawia zasady higieny, których należy przestrzegać w okresie dojrzewania (B) 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany psychiczne zachodzące w okresie dojrzewania 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na przykładach, czym jest odpowiedzialność 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje dotyczące zagrożeń, na które mogą być narażone dzieci w okresie dojrzewania
Podsumowanie działu 4					

Uczeń:

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1. Zdrowy styl życia	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej trzy zasady zdrowego stylu życia • korzystając z piramidy zdrowego żywienia, wskazuje produkty, które należy spożywać w dużych i w małych ilościach • wyjaśnia, dlaczego ważna jest czystość rąk • omawia sposoby dbania o zęby • wymienia dwie zasady bezpieczeństwa podczas zabaw na świeżym powietrzu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady prawidłowego odżywiania • wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry • opisuje sposób pielęgnacji paznokci • wyjaśnia, na czym polega właściwy dobór odzieży • podaje przykłady wypoczynku czynnego i wypoczynku biernego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wszystkie zasady zdrowego stylu życia • wyjaśnia rolę aktywności fizycznej w zachowaniu zdrowia • opisuje sposób pielęgnacji skóry – ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania • wyjaśnia, na czym polega higiena jamy ustnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia • omawia skutki niewłaściwego odżywiania się • wyjaśnia, na czym polega higiena osobista • podaje sposoby na uniknięcie zakażenia się grzybicą 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje propozycję jadłospisu na trzy dni, który będzie odpowiedni w okresie dojrzewania

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
2. Choroby zakaźne i pasożytnicze	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia drogi wnikania do organizmu człowieka drobnoustrojów chorobotwórczych i zwierząt pasożytniczych • wymienia trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych drogą oddechową • wymienia trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych przez uszkodzoną skórę • wymienia trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych drogą 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny chorób zakaźnych • wymienia nazwy chorób przenoszonych drogą oddechową • omawia objawy wybranej choroby przenoszonej drogą oddechową • omawia przyczyny zatruc • określa zachowania zwierzęcia, które mogą świadczyć o tym, że jest ono chore na wściekliznę 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sposoby zapobiegania chorobom przenoszonym drogą oddechową • wymienia szkody, które pasożyty powodują w organizmie • omawia objawy zatruc 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje objawy przeziębienia z objawami grypy i anginy • klasyfikuje pasożyty na wewnętrzne i zewnętrzne, podaje ich przykłady • charakteryzuje pasożyty wewnętrzne człowieka • opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych • wymienia drobnoustroje mogące wnikać do organizmu przez uszkodzoną skórę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są szczepionki • przygotowuje informacje na temat objawów boreliozy i sposobów postępowania w przypadku zachorowania na nią

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
3. Jak postępować w niebezpiecznych sytuacjach?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zjawiska pogodowe, które mogą stanowić zagrożenie odróżnia muchomora sromotnikowego od innych grzybów określa sposób postępowania po użądleniu 	<ul style="list-style-type: none"> określa zasady postępowania w czasie burzy, gdy przebywa się w domu lub poza nim rozpoznaje owady, które mogą być groźne 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia charakterystyczne cechy muchomora sromotnikowego wymienia objawy zatrucia grzybami 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób postępowania po ukąszeniu przez żmiję rozpoznaje dziko rosnące rośliny trujące 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje plakat informujący o zagrożeniach w swojej okolicy
	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady postępowania podczas pielęgnacji roślin hodowanych w domu podaje przykłady środków czystości, które stwarzają zagrożenia dla zdrowia wymienia rodzaje urazów skóry 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady trujących roślin hodowanych w domu przyporządkowuje nazwę zagrożenia do symboli umieszczanych na opakowaniach omawia sposób postępowania w wypadku otarć i skaleczeń 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady pierwszej pomocy po kontakcie ze środkami czystości 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady postępowania w przypadku oparzeń 	
4. Czym jest uzależnienie	<ul style="list-style-type: none"> podaje przynajmniej dwa przykłady negatywnego wpływu dymu tytoniowego i alkoholu na organizm człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady substancji, które mogą uzależniać podaje przykłady skutków działania alkoholu na 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega palenie bierne wymienia skutki przyjmowania narkotyków 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest uzależnienie charakteryzuje substancje znajdujące się w dymie papierosowym 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność zachowań asertywnych przygotowuje informacje na

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zachowanie świadczące o mogącym rozwinąć się uzależnieniu od komputera lub telefonu prezentuje zachowanie asertywne w wybranej sytuacji 	organizm <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady sytuacji, w których należy zachować się asertywnie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest asertywność 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego napoje energetyzujące nie są obojętne dla zdrowia 	temat pomocy osobom uzależnionym
Podsumowanie działu 5					
Uczeń:					
1. Co pokazujemy na planach?	<ul style="list-style-type: none"> oblicza wymiary biurka w skali 1 : 10 rysuje plan biurka w skali 1 : 10 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak powstaje plan rysuje plan dowolnego przedmiotu (wymiarzy przedmiotu podzielne bez reszty przez 10) w skali 1 : 10 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie skala liczbowa oblicza wymiary przedmiotu w różnych skalach, np. 1 : 5, 1 : 20, 1 : 50 	<ul style="list-style-type: none"> rysuje plan pokoju w skali 1 : 50 dobiera skalę do wykonania planu dowolnego obiektu wykonuje szkic terenu szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje szkic okolic szkoły wyjaśnia pojęcia: skala mianowana, podziałka liniowa
2. Jak czytamy plany i mapy?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje map odczytuje informacje zapisane w legendzie planu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: mapa i legenda rozpoznaje obiekty przedstawione na planie lub mapie za pomocą znaków kartograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje słowami fragment terenu przedstawiony na planie lub mapie określa przeznaczenie planu miasta i mapy turystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> odszukuje na mapie wskazane obiekty przygotowuje zbiór znaków kartograficznych dla planu lub mapy najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje dokładność planu miasta i mapy turystycznej

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
3. Jak się orientować w terenie?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje kierunki geograficzne na mapie odszukuje na planie okolicy wskazany obiekt, np. kościół, szkołę 	<ul style="list-style-type: none"> określa położenie innych obiektów na mapie w stosunku do podanego obiektu opowiada, jak zorientować plan lub mapę za pomocą kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega orientowanie planu lub mapy orientuje plan lub mapę za pomocą kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje mapę za pomocą obiektów w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> dostosowuje sposób orientowania mapy do otaczającego terenu
Podsumowanie działu 6					
Uczeń:					
1. Rodzaje krajobrazów	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów podaje przykłady krajobrazu naturalnego, wymienia nazwy krajobrazów kulturowych określa rodzaj krajobrazu najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, do czego odnoszą się nazwy krajobrazów wymienia rodzaje krajobrazów: naturalny, kulturowy wyjaśnia pojęcie krajobraz kulturowy wskazuje w krajobrazie najbliższej okolicy składniki, które są wytworami człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie krajobraz wymienia składniki, które należy uwzględnić, opisując krajobraz omawia cechy poszczególnych krajobrazów kulturowych wskazuje naturalne składniki krajobrazu najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje krajobraz najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje pozytywne i negatywne skutki przekształcenia krajobrazu najbliższej okolicy

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
2. Ukształtowanie terenu	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji wzniesienia i zagłębienia wyjaśnia, czym są równiny wykonuje modele wzniesienia i doliny 	<ul style="list-style-type: none"> omawia na podstawie ilustracji elementy wzniesienia wskazuje formy terenu w krajobrazie najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wklęsłe formy terenu opisuje formy terenu dominujące w krajobrazie najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości omawia elementy doliny 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje krótką prezentację o najciekawszych formach terenu w Polsce i na świecie
3. Czy wszystkie skały są twarde?	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje jedną/dwie pokazane skały do poszczególnych grup 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy grup skał podaje przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę skał litych, zwięzłych i luźnych rozpoznaje co najmniej jedną skałę występującą w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje skały występujące w najbliższej okolicy omawia proces powstawania gleby 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje kolekcję skał z najbliższej okolicy wraz z ich opisem
4. Wody słodkie i wody słone	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wód słonych wskazuje na mapie przykład wód stojących i płynących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wód słodkich – w tym wód powierzchniowych wskazuje różnice między oceanem a morzem na podstawie ilustracji rozróżnia rodzaje wód stojących i płynących wymienia różnice między jeziorem a stawem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: wody słodkie, wody słone wykonuje schemat podziału wód powierzchniowych omawia warunki niezbędne do powstania jeziora porównuje rzekę z kanałem śródlądowym 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wody słodkie występujące na Ziemi omawia, jak powstają bagna charakteryzuje wody płynące 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje typu „naj” – najdłuższa rzeka, największe jezioro, największa głębia oceaniczna wyjaśnia, czym są lodowce i lądolody

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
5. Krajobraz wczoraj i dziś	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje na zdjęciach krajobraz kulturowy • podaje dwa/trzy przykłady zmian w krajobrazie najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia, podając przykłady, od jakich nazw pochodzą nazwy miejscowości • podaje przykłady zmian w krajobrazach kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany w krajobrazie wynikające z rozwoju rolnictwa • omawia zmiany w krajobrazie związane z rozwojem przemysłu • wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady działalności człowieka, które prowadzą do przekształcenia krajobrazu • wskazuje źródła, z których można uzyskać informacje o historii swojej miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje plakat lub prezentację multimedialną na temat zmian krajobrazu na przestrzeni dziejów • przygotuje prezentację multimedialną lub plakat pt. „Moja miejscowość dawniej i dziś”
6. Obszary i obiekty chronione	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dwie/trzy formy ochrony przyrody w Polsce • podaje dwa/trzy przykłady ograniczeń obowiązujących na obszarach chronionych • wyjaśnia, na czym polega ochrona ścisła 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są parki narodowe • podaje przykłady obiektów, które są pomnikami przyrody • omawia sposób zachowania się na obszarach chronionych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia cel ochrony przyrody • wyjaśnia, czym są rezerваты przyrody • wyjaśnia różnice między ochroną ścisłą a ochroną czynną • podaje przykład obszaru chronionego lub pomnika przyrody znajdującego się w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym • na podstawie mapy w podręczniku lub atlasie podaje przykłady pomników przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie Polski i swojego województwa 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat ochrony przyrody w najbliższej okolicy: gminie, powiecie lub województwie

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Podsumowanie działu 7					
Uczeń:					
1. Warunki życia w wodzie	<ul style="list-style-type: none"> • podaje trzy przystosowania ryb do życia w wodzie • wymienia dwa przykłady innych przystosowań organizmów do życia w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na przykładach przystosowania zwierząt do życia w wodzie • wyjaśnia, dzięki czemu zwierzęta wodne mogą przetrwać zimę 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na przykładach przystosowania roślin do ruchu wody • omawia sposób pobierania tlenu przez organizmy wodne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie plankton • omawia na przykładach przystosowania zwierząt do ruchu wody 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o największych organizmach żyjących w środowisku wodnym
2. Z biegiem rzeki	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na ilustracji elementy rzeki: źródło, bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny, ujście 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje dwie/trzy nazwy organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki • omawia warunki panujące w górnym biegu rzeki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki • porównuje warunki życia w poszczególnych biegach rzeki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje na ilustracjach organizmy charakterystyczne dla każdego z biegów rzeki • omawia przystosowania organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje świat roślin oraz zwierząt w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
3. Życie w jeziorze	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje na schematycznym rysunku odpowiednie nazwy do stref życia w jeziorze • odczytuje z ilustracji nazwy dwóch/trzech organizmów żyjących w poszczególnych strefach jeziora 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy stref życia w jeziorze • wymienia grupy roślin żyjących w strefie przybrzeżnej • rozpoznaje na ilustracjach pospolite rośliny wodne przytwierdzone do podłoża 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przystosowania roślin do życia w strefie przybrzeżnej • wymienia czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach jeziora • wymienia zwierzęta żyjące w strefie przybrzeżnej • charakteryzuje przystosowania ptaków i ssaków strefy przybrzeżnej do życia w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poszczególne strefy jeziora • rozpoznaje na ilustracjach pospolite zwierzęta związane z jeziorami • układa z poznanych organizmów łańcuch pokarmowy występujący w jeziorze 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację na temat trzech/czterech organizmów tworzących plankton • prezentuje informacje „naj” na temat jezior w Polsce i na świecie
4. Warunki życia na lądzie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie • omawia przystosowania zwierząt do zmian temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przystosowania roślin do niskiej lub wysokiej temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przystosowania roślin i zwierząt zabezpieczające je przed utratą wody • wymienia przykłady przystosowań chroniących zwierzęta przed działaniem wiatru 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia negatywną i pozytywną rolę wiatru w życiu roślin • opisuje sposoby wymiany gazowej u zwierząt lądowych • wymienia przystosowania roślin do wykorzystania światła 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje na temat przystosowań dwóch/trzech gatunków roślin lub zwierząt do życia w ekstremalnych warunkach lądowych

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
5. Las ma budowę warstwową	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje warstwy lasu na planszy dydaktycznej lub ilustracji • wymienia po dwa gatunki organizmów żyjących w dwóch wybranych warstwach lasu • podaje trzy zasady zachowania się w lesie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy warstw lasu • omawia zasady zachowania się w lesie • rozpoznaje pospolite organizmy żyjące w poszczególnych warstwach lasu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje warunki abiotyczne panujące w poszczególnych warstwach lasu • rozpoznaje pospolite grzyby jadalne 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poszczególne warstwy lasu, uwzględniając rośliny i zwierzęta żyjące w tych warstwach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wymagania środowiskowe wybranych gatunków zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu
6. Jakie drzewa rosną w lesie?	<ul style="list-style-type: none"> • podaje po dwa przykłady drzew iglastych i liściastych • rozpoznaje dwa drzewa iglaste i dwa liściaste 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wygląd igieł sosny z igłami świerka • wymienia cechy budowy roślin iglastych ułatwiające ich rozpoznawanie, np. kształt i liczba igieł, kształt i wielkość szyszek • wymienia cechy ułatwiające rozpoznawanie drzew liściastych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje drzewa liściaste z drzewami iglastymi • rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste • rozpoznaje przynajmniej sześć gatunków drzew liściastych • wymienia typy lasów rosnących w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady drzew rosnących w lasach liściastych, iglastych i mieszanych 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje na temat roślin iglastych pochodzących z innych regionów świata, które są uprawiane w polskich ogrodach

Tytuł rozdziału w podręczniku	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
7. Na łące	<ul style="list-style-type: none"> • podaje dwa przykłady znaczenia łąki • wyjaśnia, dlaczego nie wolno wypalać traw • rozpoznaje przynajmniej trzy gatunki poznanych roślin łąkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy łąki • wymienia zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej • przedstawia w formie łańcucha pokarmowego proste zależności pokarmowe między organizmami żyjącymi na łące 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany zachodzące na łące w różnych porach roku • rozpoznaje przynajmniej pięć gatunków roślin występujących na łące • wyjaśnia, w jaki sposób ludzie wykorzystują łąki 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje nazwy gatunków roślin do charakterystycznych barw łąki • uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje zielnik z poznanych na lekcji roślin łąkowych lub innych roślin
8. Na polu uprawnym	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy zbóż • rozpoznaje na ilustracjach owies, pszenicę i żyto • podaje przykłady warzyw uprawianych na polach • wymienia nazwy dwóch szkodników upraw polowych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposoby wykorzystywania roślin zbożowych • rozpoznaje nasiona trzech zbóż • wyjaśnia, które rośliny nazywamy chwastami • uzupełnia brakujące ogniwa w łańcuchach pokarmowych organizmów żyjących na polu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: zboża ozime, zboża jare • podaje przykłady wykorzystywania uprawianych warzyw 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady innych upraw niż zboża i warzywa, wskazując sposoby ich wykorzystywania • przedstawia zależności występujące na polu w formie co najmniej dwóch łańcuchów pokarmowych • rozpoznaje zboża rosnące w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakiś sposób człowiek może wykorzystać dziko żyjące zwierzęta do ochrony roślin uprawnych przez szkodnikami